

S5 OBALNI

Številka 8, Letnik VI

August 2002

GLASILO RK JADRAN S59CST in
RK PIRAN S59HIJ

Glasilo Obalnih Radioamaterjev

Uredniški odbor S5 Obalni 2001-2002

Glavni urednik:
S57LO, Boris

Urednik Informativnih
prispevkov:
S59AV, Vanja

Tehnični urednik:
S53Z, Žarko

Urednik QRP rubrike:
S53MA, Alen

Urednik rubrike tehničnih
člankov: S53RA, Gregor

Direktorica ekspedita:
S57NKI, Danijela

Urednik kontest rubrike:
tekmovalec S55M, Adi

Tisk: S58RU

Thank you for contacting

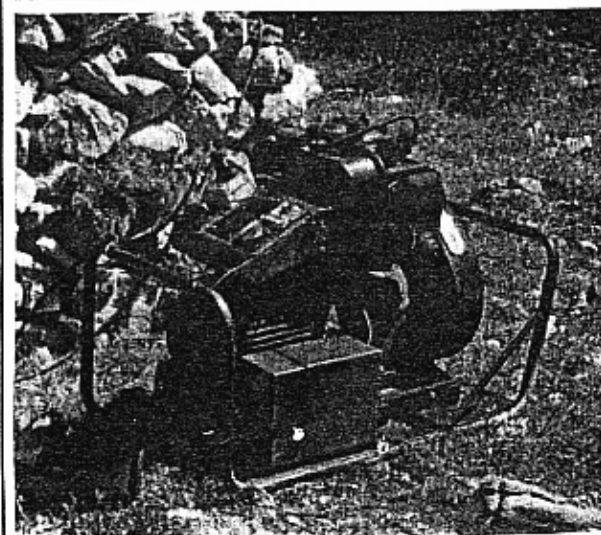
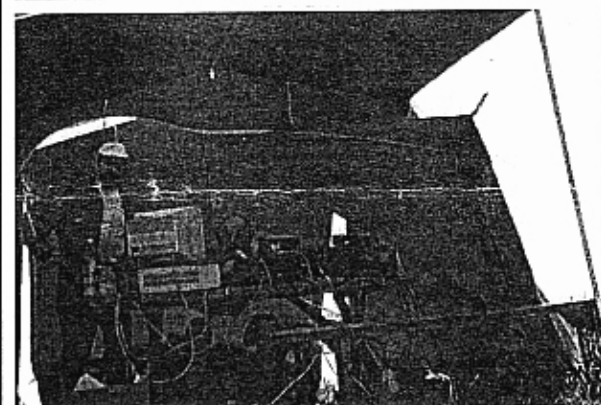
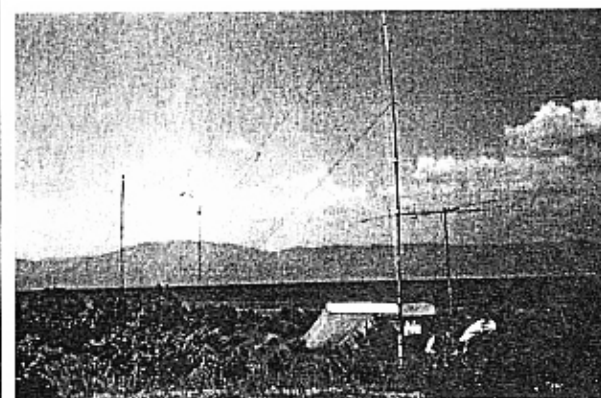

Zadnje čase sem bil bolj malo radioaktiven, zaradi določenih razlogov, ki jih tukaj ne bi našteval. Začel sem se že spraševati, če ima vse skupaj še sploh smisla. Če naj kar vse skupaj spravim v kot za nekaj časa... Potem je prišel Filed day kontest, ki smo ga odklofali s z Poljan. Vrnil mi je malo veselja do vsega skupaj.

Nato je Niko, ki je bil spet na obisku v rodni deželi, pripravil poslovilni piknik v radio klubu, preden je spet odpotoval v USA. Še malo več veselja... Prišel je dolgo pričakovani svetilnik, tokrat z novim znakom. Letos je prišlo tudi nekaj gostov tako, da operaterjev res ni manjkalo. Na začetku sem nekako upal, da bi lahko popravili lanski rezultat. Ko pa smo v petek dopoldne začeli postavljati antene in postaje, mi je počasi ta rezultat začel uhajati iz misli. Ker nas je bilo dovolj je vse postavljeno relativno hitro, tako da nam je ostalo kar nekaj časa za klepet in debate o tem in onem, kakšno pivico ali dve. Skupni imenovalec pri vseh teh dogodkih pa je druženje s prijetnimi ljudmi. In ravno to je tisto, kar mi je dalo novega zagona. Prijatelji, s katerimi lahko poklepetaš in spiješ en "drink"! Pa ne samo o radiu! Komaj čakam SSB Field day...

73 Boris, S57LO

EXPEDICIJE IZ NAŠIH LOGOV

Radio klub Piran na piranskem svetilniku - drugič

Po lanskem uspešnem aktiviranju svetilnika na piranski Punti smo se v odločili, da letos ponovimo vajo. Priprave so stekle kak mesec dni prej, saj smo letos že vedeli, kje dobiti ključce, pa tudi, kaj moramo narediti. Tako smo v četrtek, 15. avgusta Samuel, S56VSP, Valter, S51VI in jaz očistili stopnišče in prostore na svetilniku. V petek smo se ob 06. uri zjutraj dobil v klubu Vanja, S59AV, Valter, S51VI, Roberto, S57RR in Boris, S57LO. V naše tri karavane smo naložili vso potrebno opremo (koliko se tega nabere!) med ostalim tudi S58U hladilnik. Odpeljali smo se na svetilnik, razložili "robo" in odpeljali avte ven iz Pirana. Zapornice, ki omogoča dostop do svetilnika je namreč odprta samo do 09. ure zjutraj. Ker je Valter peljal avto domov, smo ga šli iskat, njegova prijazna XYL Silva pa nam je na skuhala kavico ter nam postregla s piškoti. Nato smo spili še "enga takratkega" za moč in se odpravili nazaj na svetilnik. Pričeli smo s postavljanjem anten in postaj, pirdružila pa ste se nam tudi Jure, S57XX in Samuel. Ker smo že vedeli kako in kaj, smo vse skupaj postavili zelo hitro. Letos smo postavili dve vertikaliki, eno za tri višje višje bande in eno za 5 bandov ter yagici za 6m in 2m. Za delo na kv smo imeli FT 920 in TS 450 ter IC 706 za 6m in IC 821 za 2m. Seveda Murphy ne spi, tako da N6TR vmesnik, ki je bil predviden za TS 450 ni hotel delati... (Čeprav pri Matjažu doma z enako postajo funkcionira odlično). Ker ga nismo mogli spraviti k pameti, samo pač popustili in se odločili da bomo delali ročno... Tudi Mirko, S57AD in Marjan, S58O sta na žalost morala odpovedati udeležbo, tako, da smo morali spremeniti tudi urnik dela.

Ko smo končali nas je Valter povabil na ribe, ki jih je na žaru pripravila Silva. Kako so teknele! Jaz sem

se nato opravil domov, ostali pa nazaj na svetilnik, kjer so že začeli oddajati z novim znakom, ki smo ga dobili posebej za to priložnost, S51LGT. V soboto zjutraj sem prišel nazaj že ob devetih zjutraj, saj se je za 10. uro napovedala televizija Koper. Prišli so sicer z polurno zamudo, na svetilniku pa so se zadržali kako uro in pol. Prispevek so v soboto zvečer predvajali v oddaji Primorska kronika. Ker so posneli precej materiala, smo se dogovorili, da bi kasneje lahko pripravili tudi kakšno daljšo reportažo o radio klubu in radioamaterstvu na splošno, prišli pa bi posneti tudi nekaj kadrov v klub. No, ko in če bo to realizirano bomo o tem poročali. Medtem je delo na postajah nemoteno teklo, vendar pa pogoji predvsem na višjih bandih niso bili najboljši. Na 40m pa vertikalika ni hotela prav špilati, tako da smo se z Vanjo dogovorili, da naju z Juretom zamenja na postaji, midva pa sva tačas napela FD4. Vam povem, to so na plaži čudno gledali, kaj zdaj tukaj dva tipa plczata po mestnih svetilkah in vlečeta drate sem pa tja!! Anteno sva postavila kar hitro, pa tudi kar dobro je delala, tako da sva se zapodila nazaj za postaje...Kmalu je bilo najinega "šihita" konec. Delo je nemoteno potekalo naprej. Število zvez je naraščalo kar zadovoljivo, tehnika pa je tudi delovala. Le packet radio ni hotel prav delati, zato smo ga na koncu odklopili, da je bil mir. Sobotna noč se je počasi prevešala v nedeljsko jutro, ko sem zaključil svoj drugi izmen (z Milošem sva nadomeščala vsak polovico Mirkovega termina). Tudi v nedeljo se pogoji niso popravili, tako, da ni bilo ne vem kakšnega pile - upa. Število zvez je počasi raslo in se v ponedeljek zjutraj, ob koncu aktivnosti, ustavilo pri 1860 QSO-tih. Nekaj tudi na PSK 31 in RTTY. (Točne razdelitve po bandih in načinih še nimamo, ker nam je Murphy spet ponagajal in nismo mogli prenesti podatkov iz Robertovega laptopa. Ugotovili smo da mu ne dela disketni pogon. Stvar urejamo in upam da bo rešena kmalu). Ko smo končali z delom

za postajami smo Dane, Jure in jaz zaspali kar na ploščadi svetilnika. Sicer je bilo malo trdo ležišče, vendar pa je bil spanec na prostem z lahko burjico pravi užitek! V ponedeljek zjutraj smo vse skupaj pospravili v eni uri, tako, da je Gregor, ki je bil naročen za 07. uro zastoj pribicikliral v Piran. Sledila je še kavica na Belem križu, potem ko smo vse skupaj spet razložili v klubu.

Med našim delom na svetilniku nas je obiskalo tudi nekaj gostov, med njimi Vlado, S57KV, Rudi, S58RU in Janez, S52GP. Verjetno še kdo, pa naj mi oprost, če sem ga pozabil. Med aktivnostjo s svetilnika na Punti, ki ima oznako SLO 006 sta Vanja in Valter za dve uri aktivirala tudi svetilnik na carinskem pomolu v Piranu s številko SLO 010. Tudi razpravljali smo že o tem, da bi mogoče drugo leto delali od tam.

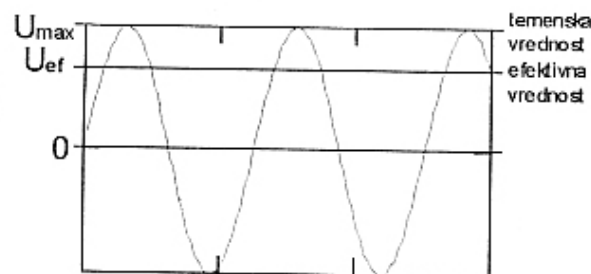
Za konec bi se zahvalil še vsem operaterjem, ki so se v teh dveh dneh zvrstili na svetilniku: Grazianu, S50J, Valerju, S51VI, Marsellu, S52ID, Matjaču, S53AU, Alenu, S53MA, Gregorju, S53RA, Stanetu, S53VV, Žarku, S53Z, Valdu, S55A, Samuelu, S56VSP, Danetu, S57CQ, Franku, S57JEL, Robertu, S57RR, Andreju, S57RW, Juretu, S57XX ter tudi Mirku, S57AD in Marjanu S58O, ker vem, da bila z veseljem zraven. Aja, S59AV, Vanji, še prav posebna hvala, saj je prišel v petek ob 06. uri v klub, s svetilnika pa je odšel šele v nedeljo dopoldne, v ponedeljek ob 06. uri pa je bil spet tam, da smo naložili njegov "škodilac". Lahko rečem, da se je za dva dni prelevil kar v svetilničarja...

CU next year...Iz katerega svetilnika bomo pa še videli!

Boris, S57LO

Vrednosti izmeničnega signala

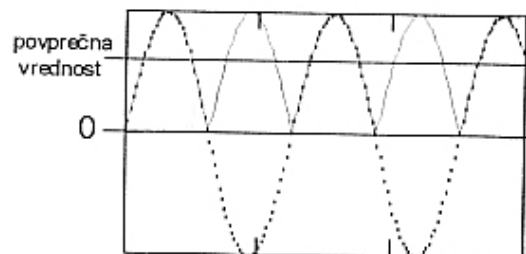
Pri izmeničnih signalih se srečujemo s pojmi efektivna vrednost, temenska vrednost, usmerjena vrednost, itd. Poglejmo si na kratko, kaj pomenijo. Za primer si vzemimo napetost. Če imamo pri enosmerni napetosti le en podatek o velikosti, se pri izmeničnih pojavi več parametrov. Za izmenične veličine je značilno, da je njihova povprečna – srednja – vrednost enaka nič (nimajo enosmerne komponente). Najbolj pogosta oblika izmenične napetosti (omrežna napetost, VF radijski nosilci,...) je sinusna (slika 1).

Slika 1: temenska in efektivna vrednost

Njeni največji vrednosti pravimo temenska napetost. Za podajanje izmenične napetosti pa se večinoma uporablja efektivna vrednost. Efektivna vrednost je tista, ki v ohmskem upor sprosti toliko toplote (da toliko moči), kot enako velika enosmerna napetost. Razmerju med temensko in efektivno vrednostjo pravimo temenski

faktor. Temenski faktor, ki je za sinusno napetost 1,41 nam pove, da je temenska napetost 1,41 krat večja od efektivne (oziroma da je efektivna 0,7 krat temenska).

Slika 2: usmerjena sinusna napetost

Če izmenično napetost usmerimo (slika 2), lahko govorimo o njeni usmerjeni vrednosti, ki predstavlja povprečno vrednost (enosmerno komponento) usmerjene napetosti. Ta je (pri sinusni obliki) za faktor 0,64 manjša od temenske. Tu se pojavi še en zanimiv parameter, oblikovni faktor. To je razmerje efektivne in usmerjene vrednosti in znaša za sinusno obliko 1,11 (za ta faktor je efektivna napetost večja od usmerjene). Večina instrumentov za merjenje izmenične napetosti meri prav usmerjeno napetost in jo s pomočjo oblikovnega faktorja za sinusni signal pretvori oziroma preračuna v efektivno.

		sinus	pravokotnik	trikotnik	polkrog
temenski faktor	$C = \frac{U_{max}}{U_{ef}}$	1,41	1	1,73	1,22
oblikovni faktor	$F = \frac{U_{ef}}{U_{usm}}$	1,11	1	1,15	1,04

Tabela 1: Temenski in oblikovni faktor

V tabeli lahko vidimo vrednosti temenskega in oblikovnega faktorja za nekaj različnih oblik izmenične napetosti. Tako lahko npr. ocenimo napako, ki smo jo naredili, ko smo merili napetost drugačne oblike oziroma izračunamo pravilno vrednost. Kdor pa si želi podrobneje ogledati splošne postopke izračuna omenjenih parametrov, lahko to stori v literaturi [1].

[1] F.Bergelj, Meritve 1.del, Založba FER, 1994

Gregor, S53RA

ZBOGOM "SOS"

Skoraj celo stoletje je ritmično urejena zveza v telegrafiji zvencih črk - SOS - zbujala upanje in pričakovanje brodolomcev. Mnogo ladij je v nesreči tako klicalo na pomoč. Veliko ljudi je bilo rešenih, žal pa je za mnoge rešitev prišla prepozno.

Obstaja mnogo verzij tolmačenja kratice SOS. Nekateri viri navajajo Save Our Soul (rešite naše duše), drugi spet Save Our Ship (rešite našo ladjo)... Nekateri viri pa se nagibajo k temu, da gre le za v telegrafiji lahko prepoznavno zaporedje črk, tipkanih brez presledkov.

V prvih letih prejšnjega desetletja so začeli ukinjvati telegrafijo v trgovski mornarici. Posledica tega je bila žalostna usoda mornariških radiotelegrafistov, ki so morali za vedno ugasniti svoje ladijske radio postaje in si poiskati kruh drugje. Podobno se je godilo tudi kopenskimi postajam za vzdrževanje radijskih zvez z ladjami.

Osebe obalne radio postaje NMN iz Cheasepeaka - Portsmouth, VA - USA je osemnajst mesecev po ukinitvi telegrafije na srednjem valu (ukinjena je bila 1 avgusta 1993), poslalo zadnjič v "eter" naslednje sporočilo:

CQ CQ CQ de NMN BT ... USCG IS NOW CLOSING DOWN CONITNUOUS HFCW WATCH AND CEASING ALL MORSE CODE OPERATIONS IN THE HF BAND... THE CHILLING SOS SIGNAL WILL NEVER AGAIN BE RECEIVED BY A COAST GUARD RADIO STATION... WHAT HATH GOD WROUGHT. BT de NMN VA

Pr... prevod: CQ CQ CQ de NMN USCG - United States Coast Guard (ameriška obalna straža) sedaj končuje z nenehnim poslušanjem in oddajanjem telegrafije na kratkih valovih. Srhljiv SOS klic ne bo nikoli več sprejet na radijski postaji obalne straže....

To sporočilo, s katerim se je 1. aprila 1995 ob 0019 UTC za vedno končala pomorska radiotelegrafska služba, so sočasno prenašale tudi naslednje pomorske kopenske postaje:

NMA - Miami, NMG - New Orleans, NMC - San Francisco, NMO - Honolulu (Hawaii), NOJ - Kodiak (Alaska).

Zanimivo je, da je NMN še kakšnih pet let pred zaključkom delovanja sprejela in oddala več kot 10.000 telegrafskih sporočil mesečno.

Tako se je končalo slavno obdobje radiotelegrafije v pomorstvu. Telegrafija je od leta 1903 dalje, torej od takrat, ko je USCG postavila na krov ladje GRANT, (ki je plula od Rhode Islanda do nevarnih čeri na otoku Nantucket), radijsko postajo za prestrezanje klicev v sili, pa do leta 1995 uspešno kljubovala kasnejšim načinom dela (AM, FM, RTTY, SSB). Torej, na zemeljski polobli ji v pomorskem prometu "ni bilo para". Za vedno so jo uspeli "upokojiti" šele novi, satelitski - "vesoljski" komunikacijski sistemi.

Vir: U. Calvina - I4YTE, MARCONISTI D' ALTO MARE

Vanja, S59AV

NE NAREDI SAM! NE NAREDI SAM!

— Dragica, naoljil sem tvoj fen...

Enjoy Dxing!

